# Nota reserves en voorzieningen 2023

gemeente ooststellingwerf

# Inhoudsopgave


Algemeen en beslispunten ..... 3
Algemeen ..... 3
Beslispunten reserves ..... 5
Beslispunten voorzieningen ..... 6
Verloopoverzichten ..... 9
Verloopoverzichten reserves ..... 9
Verloopoverzichten voorzieningen ..... 10
Toelichting per reserve ..... 11
Algemene reserve ..... 11
Toelichting algemene reserve ..... 14
Algemene reserve grondexploitatie ..... 16
Reserve lastenverlichting ..... 18
Reserve strategische projecten ..... 19
Reserve organisatieontwikkeling ..... 20
Reserve riolering ..... 21
Reserve overhevelingsbudgetten ..... 22
Reserve monumenten ..... 24
Reserve kapitaal ..... 25
Toelichting per voorziening ..... 26
Voorziening oninbare debiteuren ..... 26
Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe ..... 27
Voorziening onderhoud gymzalen ..... 28
Voorziening onderhoud De Kompaan ..... 30
Voorziening onderhoud Steegdenhal ..... 31
Voorziening onderhoud sportaccommodaties 3 B's ..... 33
Voorziening onderhoud gebouwen ..... 35
Voorziening bodemsanering ..... 37
Voorziening onderhoud MFS De Boekebeam ..... 38
Voorziening onderhoud Bosbergtoren ..... 40
Voorziening onderhoud De Bongerd ..... 42
Voorziening riolering ..... 44
Voorziening lopend pensioen bestuurders ..... 46
Voorziening pensioen vm/huidige wethouders ..... 47
Voorziening verlofsparen ..... 48

# Algemeen en beslispunten

## Algemeen

**Verloop reserves en voorzieningen**

Het belangrijkste doel van de nota reserves en voorzieningen 2023 is het herijken van de reserves en voorzieningen. De nota is bij uitstek een kaderstellend instrument voor u. Het doel van de nota is immers het bepalen en vaststellen van de kaders rondom de reserves en voorzieningen. De nota moet de uitgangspunten voor de te vormen reserves en voorzieningen helder maken, de scheiding tussen reserves en voorzieningen consequent doorvoeren en bevoegdheden waar nodig definiëren. Dit alles uiteraard in het kader van de BBV-regelgeving. Voor het opstellen van de nota reserves en voorzieningen en het daaraan gekoppelde verloop van de reserves en voorzieningen zijn uitgangspunten benoemd. Deze uitgangspunten zijn nodig om ervoor te zorgen dat de beoordeling van de reserves en voorzieningen eenduidig wordt uitgevoerd. Het college heeft de uitgangspunten vastgesteld, zoals hieronder weergegeven.

**Uitgangspunten**

Voor een transparante, éénduidige verwerking van reserves en voorzieningen zijn onderstaande uitgangspunten van belang. Hierbij is rekening gehouden met bestaande nota's over reserves en voorzieningen, BBV-regelgeving en nieuwe inzichten. De uitgangspunten zijn onderverdeeld in een drietal categorieën namelijk: bevoegdheden college/raad, verloop reserves en voorzieningen en voorwaarden die van toepassing zijn bij de uitvoering van een correcte beoordeling reserves en voorzieningen.

*Bevoegdheden*

1. Vorming en opheffing van reserves en voorzieningen vindt plaats met expliciete toestemming van de raad. Daarbij wordt onder meer vastgelegd: het doel, de reden, functie, minimum en maximum hoogte, periode, wijze van voeding, bestedingsraming en budgethouder.
2. De raad heeft de bevoegdheid tot het wijzigen van een bestemming van een reserve.
3. De raad stelt door middel van vaststelling van de begroting de jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen van de reserves en voorzieningen vast. Binnen dit kader kan het college op grond van de noodzakelijke onderbouwing aanwendingen doen.
4. De raad kan de bestemming van een (bestemmings-)reserve wijzigen. Bij een voorziening kan de raad de bestemming niet zonder meer wijzigen. Veelal liggen er wettelijke verplichtingen (BBV-wetgeving) aan een voorziening ten grondslag.
5. De verantwoordelijkheid van de aanwending van voorzieningen ligt bij het college.

*Verloop*

1. Jaarlijks, ten tijde van de opstelling van de jaarrekening, vindt er een evaluatie van bestemmingsreserves en voorzieningen plaats. Reserves en voorzieningen met een specifiek doel of een concrete aflooptermijn waarbij de realisatie uitblijft, worden heroverwogen.
2. De nota reserves en voorzieningen geeft de raad de mogelijkheid van integrale afweging bij resultaatbestemming.
3. De nota reserves en voorzieningen moet een beter inzicht opleveren in de samenhang tussen de exploitatie enerzijds en de reserves en voorzieningen anderzijds. Vermeden moet worden dat het verschil tussen resultaat voor en na bestemming sterk afwijkt. Ter bevordering van de transparantie is het noodzakelijk om meer baten en lasten in het resultaat voor bestemming te begroten en te verantwoorden.
4. Aan alle onderhoudsvoorzieningen moeten beheersplannen ten grondslag liggen. Deze beheersplannen (t.b.v. onderhoud) moeten minimaal eens in de vijf jaar geactualiseerd worden. De budgethouders stellen de beheersplannen op. Indien er geen beheersplan aanwezig is, is er volgens de BBV-regels geen sprake van een voorziening, maar van een reserve. Daarbij wordt het geld "geparkeerd" in een bestemmingsreserve en is dus nog steeds beschikbaar.

*Voorwaarden*

1. Negatieve reserves en voorzieningen zijn niet toegestaan.
2. Overschrijdingen van lasten in het kader van de begrotingsonrechtmatigheid zijn relevant zodra deze overschrijdingen van de lasten op het totale programma veroorzaken. De raad is verplicht hierover een begrotingswijziging vast te stellen.

3. Op een investering met een economisch en maatschappelijk nut moet volgens de BBV-voorschriften altijd worden afgeschreven. Er moet 'bruto' geactiveerd worden. De bestemmingsreserves kunnen hierbij gebruikt worden als dekkingsmiddel voor de jaarlijkse kapitaalslasten.
4. Er vindt geen rentetoerekening plaats aan voorzieningen en reserves, met uitzondering van in de BBV voorgeschreven mogelijkheden (bijv. voorzieningen die op basis van contante waarde zijn berekend).
5. Het onderscheid tussen een reserve en een voorziening is in overeenstemming met de regelgeving opgenomen in het BBV. De BBV regelgeving wordt hierbij gevolgd.
6. Indien gebruik wordt gemaakt van een egalisatiereserve moet worden voldaan aan kostendekkendheid. Per egalisatiereserve zal een minimumbedrag en een maximum bedrag genoemd moeten worden, indien de raad daarover besloten heeft. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het hanteren van een maximale omvang van de reserve dat een bepaald percentage bedraagt van de geraamde opbrengst.
7. De omvang van de reservepositie die aangehouden wordt past bij de risico's, schaalgrootte en ambitieniveau van de gemeente en maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.
8. De algemene reserve en de algemene reserve grondexploitatie worden jaarlijks aangevuld/afgeroomd, waarbij het weerstandsvermogen van zodanige omvang is dat (on)verwachte risico's en (niet) kwantificeerbare verliezen kunnen worden opgevangen.
9. Vrijgevallen bedragen door herschikking van reserves en voorzieningen worden toegevoegd aan de algemene reserve.
10. Voorzieningen worden onafhankelijk van het resultaat gevormd.
11. Aan de vorming, aanwending en opheffing van reserves en voorzieningen moet een bestendige gedragslijn ten grondslag liggen. De onderbouwing van de reserves en voorzieningen kunnen niet jaarlijks een 100% andere invalshoek hebben; d.w.z. een ander doel krijgen.
12. Behaalde resultaten bij verkoop van gemeentelijke eigendommen, die niet zijn opgenomen in de grondexploitatie, vallen vrij ten gunste van de algemene reserve dan wel worden ten laste van de algemene reserve gebracht (bij boekverlies).
13. Reserves beneden de € 25.000 worden niet gevormd.
14. Het bedrag boven het maximale saldo van de algemene reserve wordt aangewend voor het op peil brengen van de bestemmingsreserves.

**Waardering voorzieningen**

*Voorzieningen bestaande risico's (art 44 1b)*

Hieronder vallen de voorzieningen voor oninbare debiteuren (algemeen en SozaWe). De voorziening wordt als volgt gevormd:

- Belastingdebiteuren:
  - Ouder dan 2 jaar: 80% oninbaar
  - Tussen 1 en 2 jaar: 50% oninbaar
  - Ouder dan 6 maanden: 10% oninbaar

Voor de overige vorderingen wordt een voorziening gevormd op basis van beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan drie maanden.

- Bij SoZaWe vindt deze beoordeling per debiteur plaats met uitzondering van debiteuren met een saldo < € 1.500 en vorderingen waarvan de vordering is ontstaan in het lopende boekjaar en vorderingen waarvan er een ontvangst heeft plaatsgevonden in het lopende boekjaar. Voor posten > € 50.000 gelden de uitzonderingen niet, deze worden meegenomen in de beoordeling. Naast de individuele bepaling geldt dat de vorderingen WWB voor 75% als oninbaar worden beschouwd.

*Voorziening ter gelijkmatige verdeling van de lasten (art 44 1c)*

Hieronder vallen de onderhoudsvoorzieningen. De hoogte van de voorzieningen worden bepaald aan de hand van de aanwezige (meerjarige) onderhoudsplannen.

*Voorziening m.b.t. van derden verkregen middelen (art 44.2)*

Hieronder valt de voorziening riolering. De hoogte wordt bepaald aan de hand van het (vastgestelde) gemeentelijke rioleringsplan.

*Voorziening arbeidskosten gerelateerde verplichtingen*
Hieronder vallen de voorzieningen van de lopende pensioenverplichtingen (oftewel de voorziening van de (oud)bestuurders die een pensioenuitkering krijgen) en die van de verwachte pensioenverplichtingen voor voormalige en huidige wethouders (oftewel de voorziening van de (oud) bestuurders die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt). Deze voorzieningen worden bepaald aan de hand van actuariële berekeningen van RAET.

**Uitvoering**
In samenwerking tussen de budgethouders en financieel consulenten van het cluster planning en control zijn de reserves en de voorzieningen voor 2023 en verder beoordeeld. Bij de beoordeling is rekening gehouden met de door het college vastgestelde uitgangspunten.

Bij de jaarlijkse beoordeling van de reserves en voorzieningen is het noodzakelijk om te inventariseren of de hoogte van de reserve in overeenstemming is met de door de raad bepaalde bestemming. Op deze manier wordt inzichtelijk of de gewenste omvang van de reserves in relatie is tot het gewenste bestaande beleid. De uitkomsten van de beoordeling 2023 en verder worden meegenomen bij de kaderbrief 2025-2028. Bij de behandeling van de kaderbrief kunnen wensen en prioriteiten afgezet worden tegen eventuele overschotten binnen het eigen vermogen (reserves).

**Gevolgen beoordeling reserves en voorzieningen jaarrekening 2023**
Als uitgangspunt voor de beoordeling reserves en voorzieningen jaarrekening 2023 is de eindstand van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2022 genomen. De beoordeling 2023 heeft de volgende instellingen/opheffingen voor de reserves, voorzieningen en schulden tot gevolg: Het instemmen van een voorziening onderhoud MFS de Samensprong.

De raad heeft de bevoegdheid om onttrekkingen en toevoegingen tot en met 31 december van het betreffende boekjaar met tijdige begrotingswijzigingen te autoriseren.

## Beslispunten reserves

Bij de programmabegroting 2023-2026 zijn door de raad de toevoegingen en onttrekkingen 2023 vastgesteld. Deze hoeven in feite niet nogmaals te worden vastgesteld, maar om duidelijkheid te verstrekken over de mutaties van de komende jaren worden ze wel bij de beslispunten genoemd. Afwijkingen tussen begroting en realisatie moeten wel middels deze nota worden vastgesteld.

9211600 Algemene reserve

1. Reserve handhaven per 31-12-2023
2. Toevoeging in 2023 van € 5.099.131, zijnde rekeningsresultaat 2022
3. Onttrekking 2023 van € 2.165.747 (zie specificatie)
4. Onttrekkingen 2024 € 3.714.106, 2025 € 598.000, 2026 € 598.000 en 2027 € 0 (zie specificatie)

9211601 Reserve Grondexploitatie

1. Reserve handhaven per 31-12-2023
2. Toevoeging in 2023 € 232.561 (€ 221.866 winstneming complexen en € 10.695 vennootschapsbelasting)
3. Onttrekking in 2023 € 0
4. Toevoeging 2024 € 1.161.190, 2025 € 325.904, 2026 € 0 en 2027 € 0

9231602 Reserve lastenverlichting

1. Reserve handhaven per 31-12-2023
2. Toevoeging 2023 € 435.000
2. Onttrekking 2023 € 431.000
3. Toevoeging 2024 € 17.000

9231707 Reserve strategische projecten

1. Reserve handhaven per 31-12-2023
2. Onttrekkingen 2023 € 25.000
3. Onttrekkingen 2024 € 2.013.380

9231708 Reserve organisatie ontwikkelingen

1. Reserve handhaven per 31-12-2023
2. Toevoeging in 2023 van € 30.000 uit het resultaat 2022
3. Onttrekking in 2023 € 53.408
4. Onttrekking 2024 € 59.500, 2025 € 109.500, 2026 € 30.000 en 2027 € 30.000
5. Toevoeging in 2024 van € 177.000 uit het resultaat 2023

9231710 Reserve riolering

Reserve handhaven per 31-12-2023

9231711 Reserve budgetoverheveling

1. Reserve handhaven per 31-12-2023
2. Toevoeging 2023 van € 683.545 conform raadsbesluit 19 december 2023
3. Onttrekking 2023 van € 386.000 conform raadsbesluit 20 december 2022
4. Onttrekking 2024 van € 683.545 conform raadsbesluit 19 december 2023

9231712 Reserve monumenten

1. Reserve handhaven per 31-12-2023
2. Toevoeging 2023 € 0
3. Onttrekking 2023 € 0
3. Onttrekking 2024 t/m 2028 eventuele onder- of overschrijding subsidie gemeentelijke monumenten

9231718 Reserve kapitaallasten

1. Handhaven reserve per 31-12-2023
2. Onttrekking 2023 € 130.190 ter dekking van de afschrijving
3. Onttrekkingen 2024 en verder € 263.500 per jaar

## Beslispunten voorzieningen

Bij de programmabegroting 2023-2026 zijn door de raad de dotaties en aanwendingen 2023 vastgesteld. Deze hoeven in feite niet nogmaals te worden vastgesteld, maar om duidelijkheid te verstrekken over de mutaties van de komende jaren worden ze wel bij de beslispunten genoemd. Afwijkingen tussen begroting en realisatie moeten wel middels deze nota worden vastgesteld.

9121800 Voorziening oninbare debiteuren

1. Handhaven voorziening per 31-12-2023
2. Dotatie aan de voorziening in 2023 € 30.938
3. Aanwending van de voorziening in 2023 € 27.674

9131801 Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe

1. De voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie in 2023 € 55.374
3. Aanwending 2023 € 53.072

9151900 Voorziening onderhoud gymzalen

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie in 2023 € 15.000
3. Aanwending in 2023 € 36.805
4. Dotatie 2024-2028 jaarlijks € 15.000
5. Aanwending in 2024 € 75.667, 2025 € 43.819, 2026 € 11.986, 2027 € 16.154, 2028 € 25.186

9151901 Voorziening onderhoud De Kompaan

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie in 2023 € 20.000
3. Aanwending in 2023 € 27.104
4. Dotatie 2024-2028 jaarlijks € 20.000
5. Aanwending 2024 € 104.139, 2025 € 49.764, 2026 € 30.603, 2027 € 33.333, 2028 € 4.243

9151902 Voorziening onderhoud Steegdenhal

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie in 2023 € 15.500
3. Aanwending in 2023 € 7.546
4. Dotatie 2024-2028: jaarlijks € 15.500
5. Aanwending 2024 € 28.511, 2025 € 31.801, 2026 € 8.499, 2027 € 55.616 en 2028 € 7.105

9151903 Voorziening onderhoud Bosbad - Boekhorst

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie in 2023 € 25.000
3. Aanwending in 2023 € 48.169 (Bosbad € 24.875 en Boekhorst € 23.294)
4. Dotatie 2024-2028: jaarlijks € 25.000
5. Aanwending 2024 € 235.187, 2025 € 120.509, 2026 € 94.708, 2027 € 65.484, 2028 € 120.915

9151904 Voorziening onderhoud gebouwen

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie aan de voorziening 2023 € 75.000
3. Jaarlijkse dotatie aan de voorziening 2024 en verder: € 75.000 (conform begroting)
4. Aanwending 2023 € 3.876
5. Aanwending 2024 € 400.438, 2025 € 60.850, 2026 € 0 en 2027 € 0

9111905 Voorziening bodemsanering

1. De voorziening handhaven per 31-12-2023

9151906 Voorziening onderhoud MFS de Boekebeam

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie in 2023 € 16.000
3. Aanwending in 2023 € 7.743
2. Dotatie 2024-2028 jaarlijks € 16.000
5. Aanwending 2024 € 92.993, 2025 € 121.524, 2026 € 37.784, 2027 € 47.548, 2028 € 1.904

9151907 Voorziening onderhoud Bosbergtoren

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie in 2023 € 24.000
3. Aanwending in 2023 € 20.0186
4. Dotatie 2024-2028: jaarlijks € 13.500
5. Aanwending 2024 € 0, 2025 € 0, 2026 € 12.500, 2027 € 0 en 2028 € 0

9151908 Voorziening onderhoud de Bongerd

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie in 2023 € 10.000
3. Aanwending in 2023 € 24.460
4. Dotatie 2024-2028: jaarlijks € 10.000
5. Aanwending 2024 € 48.122, 2025 € 34.270, 2026 € 16.963, 2027 € 36.750, 2028 € 18.879

9151909 Voorziening MFA de Samensprong

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie in 2023 € 358.000
3. Aanwending in 2023 € 21.593
4. Dotatie 2024-2028 jaarlijks € 45.000
5. Aanwending 2024 € 158.252, aanwending 2025 € 29.159, aanwending 2026 € 166.359, aanwending 2027 € 6.422, aanwending 2028 € 6.050

9161940 Voorziening riolering

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Aanwending voorziening 2023 € 580.200
3. Dotatie aan de voorziening 2023 € 113.401
4. Dotatie voorziening 2024 € 363.969, 2025 € 333.367, 2026 € 335.811, 2026 € 335.811
5. Aanwending in 2024 € 419.800 vanuit 2023 plus gepland € 650.000 en daarnaast voor de periode 2024-2028: jaarlijkse investeringen vrijverval riolering op basis van het huidige GRP 2020-2024: in 2025, 2026, 2027 en 2028 € 818.000.

9151950 Voorziening lopende pensioenverplichtingen bestuurders

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie 2023 aan de voorziening € 579.141
3. Vrijval 2023 voorziening € 0
4. Aanwending 2023 van de voorziening € 139.827
5. Jaarlijkse dotatie aan de voorziening 2024 en verder € 25.000
6. Jaarlijkse aanwending van de voorziening 2024 en verder € 150.000

9151951 Voorziening pensioenverplichting voormalige en huidige wethouders

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Vrijval voorziening 2022 € 161.789
3. Jaarlijkse dotatie 2024 en verder aan voorziening € 50.000

9151953 Voorziening verlofsparen

1. Voorziening handhaven per 31-12-2023
2. Dotatie 2023 aan de voorziening € 72.438

# Verloopoverzichten

## Verloopoverzichten reserves

x € 1.000

| Reserves | Nummer | Saldo per 31-dec-22 | Toevoeging | Onttrekking | Vrijval | Saldo per 31-dec-23 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1.2 Algemene reserves** | | | | | | |
| Algemene reserve | 9211600 | 26.791 | 5.099 | -2.166 | - | 29.724 |
| **Totaal algemene reserves** | | **26.791** | **5.099** | **-2.166** | **-** | **29.724** |
| **1.3 Bestemmingsreserves opvangen schommelingen tarieven** | | | | | | |
| Reserve lastenverlichting | 9231602 | 591 | 435 | -431,00 | - | 595 |
| **Totaal bestemmingsreserves opvangen schommelingen tarieven** | | **591** | **435** | **-431** | **-** | **595** |
| **1.4 Bestemmingsreserves** | | | | | | |
| **1.4.1 Bestemmingsreserves grondexploitatie** | | | | | | |
| Algemene reserve grondexploitatie | 9211601 | 2.060 | 233 | - | - | 2.293 |
| **Totaal bestemmingsreserves grondexploitatie** | | **2.060** | **233** | **-** | **-** | **2.293** |
| **1.4.2 Overige bestemmingsreserves** | | | | | | |
| Reserve strategische projecten | 9231707 | 2.038 | | -25 | - | 2.013 |
| Reserve organisatieontwikkelingen | 9231708 | 75 | 30 | -53 | - | 52 |
| Reserve riolering | 9231710 | - | - | - | - | - |
| Reserve overheveling budgetten | 9231711 | 386 | 684 | -386 | - | 684 |
| Reserve kapitaallasten | 9231718 | 2.568 | | -130 | - | 2.438 |
| Reserve monumenten | 9231712 | 100 | | | - | 100 |
| **Totaal overige bestemmingsreserves** | | **5.167** | **714** | **-594** | **-** | **5.287** |
| **Totaal bestemmingsreserves** | | **7.818** | **1.382** | **-1.025** | **-** | **8.175** |
| **Totaal reserves** | | **34.609** | **6.481** | **-3.191** | **-** | **37.899** |

gemeente ooststellingwerf

## Verloopoverzichten voorzieningen

x € 1.000

| Voorzieningen | Nummer | Saldo per 31-dec-22 | Dotatie | Vrijval | Aanwending | Saldo per 31-dec-23 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1. Voorzieningen Verplichtingen, verliezen en risico's(art. 44 1a)** | | | | | | |
| Voorziening bodemsanering | 9111905 | 475 | - | - | - | 475 |
| **Totaal voorzieningen Verplichtingen, verliezen en risico's(art. 44 1a)** | | **475** | **-** | **-** | **-** | **475** |
| **2. Voorzieningen bestaande risico's (art. 44 1b)** | | | | | | |
| Voorziening oninbare debiteuren | 9121800 | 59 | 31 | - | -28 | 62 |
| Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe | 9131801 | 398 | 55 | - | -53 | 400 |
| **Totaal voorzieningen bestaande risico's (art. 44 1b)** | | **456** | **86** | **-** | **-81** | **462** |
| **3. Voorzieningen bestaande risico's (art. 44 1c)** | | | | | | |
| Voorziening onderhoud onderwijsgeb. en gymlok. | 9151900 | 114 | 15 | - | -37 | 92 |
| Voorziening onderhoudsgelden De Kompaan | 9151901 | 129 | 20 | - | -27 | 122 |
| Voorziening onderhoudsgelden Steegdenhal | 9151902 | 73 | 16 | - | -8 | 81 |
| Voorziening onderhoud sportaccommodaties 3 B's | 9151903 | 437 | 25 | - | -48 | 414 |
| Voorziening onderhoud gebouwen | 9151904 | 622 | 75 | - | -4 | 693 |
| Voorziening onderhoud MFS de Boekebeam | 9151906 | 196 | 16 | - | -8 | 204 |
| Voorziening onderhoud Bosbergtoren | 9151907 | 26 | 24 | - | -20 | 30 |
| Voorziening onderhoud sporthal de Bongerd | 9151908 | 116 | 10 | - | -25 | 101 |
| Voorziening onderhoud MFA de Samensprong | | - | 358 | - | -22 | 336 |
| **Totaal voorzieningen bestaande risico's (art. 44 1c)** | | **1.713** | **559** | **0** | **-199** | **2.073** |
| **4. Voorzieningen mbt van derden verkregen middelen (art 44.2)** | | | | | | |
| Voorziening riolering | 9161940 | 5.672 | 113 | - | -580 | 5.205 |
| **Totaal voorzieningen mbt van derden verkregen middelen (art 44.2)** | | **5.672** | **113** | **-** | **-580** | **5.205** |
| **5. Voorzieningen arbeidskosten gerelateerde verplichtingen** | | | | | | |
| Voorziening lopende pensioenverplichtingen bestuurders | 9151950 | 1.621 | 579 | 0 | -140 | 2.060 |
| Voorziening pens.verplichtingen vm. + huidige wethouders | 9151951 | 1.224 | | -162 | | 1.062 |
| Voorziening verlofsparen | 9151953 | 57 | 72 | 0 | 0 | 129 |
| **Totaal voorzieningen arbeidskosten gerelateerde verplichtingen** | | **2.902** | **651** | **-162** | **-140** | **3.251** |
| **Totaal voorzieningen** | | **11.218** | **1.409** | **-162** | **-999** | **11.466** |

# Toelichting per reserve

## Algemene reserve

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Algemene reserve | 9211600 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Peter Roos |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jan van Weperen |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: Bestuur en dienstverlening |
| | | Product: Algemene inkomsten en uitgaven |
| | | Deelproduct: Algemene uitkering, deelnemingen en overig |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | n.v.t. Artikel 43 van het BBV schrijft de algemene reserve voor. |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel reserve | De algemene reserve heeft een algemeen karakter en is vrij aanwendbaar. Voor het gebruik van de algemene reserve is, zoals voor alle reserves, altijd een expliciet raadsbesluit vereist. De algemene reserve is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers (het opvangen van onvoorzienbare risico's en calamiteiten). Tekorten en overschotten op de jaarrekening komen ten laste respectievelijk ten gunste van de algemene reserve. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt mede bepaald aan de hand van het weerstandsvermogen van de gemeente. De provincie toetst of de algemene reserve het gewenste niveau heeft. |
| 8. | Soort reserve | Algemene reserve |
| 9. | Motief vorming reserve | Risicomotief |
| 10. | Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve | De voeding van de reserve vindt plaats door toevoeging van een positief rekeningresultaat. Een eventueel negatief rekeningresultaat komt ten laste van de algemene reserve. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: onbekend |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Bij de algemene reserve wordt uitgegaan van een ondergrens van € 3.000.000. Daarnaast wordt elk jaar de benodigde weerstandscapaciteit berekend. |
| 13. | Bijzonderheden | Jaarrekening 2023 |
| | | Het voordelige rekeningsaldo 2022 van € 5.099.131 is toegevoegd aan de algemene reserve. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | N.v.t. |

| | |
|---|---|
| 15. Verklaren mutaties in reserve in 2023 | **Toevoeging:** |
| | 1. Rekeningsresultaat 2022 € 5.099.131 |
| | **Onttrekking:** |
| | 1. Inzet op zorgeconomie € 55.000 |
| | 2. Kleding-/schoenenbonnen (rekeningresultaat 2021) € 30.000 |
| | 3. Project Mader € 11.600 |
| | 4. Subsidie Vrijstaat en Stg kortsluiting (A012) € 20.000 |
| | 5. Pilot menstruatieproducten (A020a) € 8.000 |
| | 6. Energietoeslag (140% norm) € 0 |
| | 7. OKO-projectleider € 2.257 |
| | 8. OKO-uitvoeringskosten € 1.068 |
| | 9. Energietoeslag (rekeningsresultaat 2022) € 606.000 |
| | 10. Vroegsignalering (rekeningsresultaat 2022) € 42.000 |
| | 11.Breed offensief (rekeningsresultaat 2022) € 13.000 |
| | 12. GIDS/kansrijke start (rekeningsresultaat 2022) € 12.000 |
| | 13. Versterken sociale basis (rekeningsresultaat 2022) € 20.000 |
| | 14. Omgevingswet € 139.599 |
| | 15. Biodiversiteitsplan (rekeningsresultaat 2017) € 2.967 |
| | 16. Biobased Economy € 40.549 |
| | 17. Vervolg coöperatie Appelscha 3.0 € 50.000 |
| | 18. Taskforce Bouwen en wonen € 253.326 |
| | 19. Verkeersveiligheid € 50.845 |
| | 20. Klimaatmiddelen € 30.979 |
| | 21. MOP-wegen € 134.448 |
| | 22. Rioolheffing gebruikers niet-woningen € 135.000 |
| | 23. Fietsverbinding Waskemeer (rekeningsresultaat 2022) € 0 |
| | 24. Uitvoeringscapaciteit GBT en herinrichting € 60.000 |
| | 25. Onderzoek (subsidioloog/accommodatiebeleid) € 7.126 |
| | 26. Friese projectenmachine € 16.533 |
| | 27. Pilot leerwerkcentrum € 0 |
| | 28. Tijdelijke formatie Ruimtelijke ordening € 73.565 |
| | 23. Concerncontrol € 7.088 |
| | 30. Projectleider taskforce € 77.798 |
| | 31. Energietoeslag 140% norm uitvoeringskosten € 0 |
| | 32. Lastenverlichting bedrijven, ozb gebruikers niet-woningen € 265.000 |
| 16. Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | **Onttrekkingen** |
| | 5. Het amendement waarmee de middelen beschikbaar zijn gesteld geldt voor de jaren 2023 en 2024. Het restant blijft beschikbaar voor 2024.. |
| | 6. Doordat het Rijk laat in 2023 de wetgeving op orde had gaat de uitvoering van de energietoeslag 2023(140% norm) over het jaar 2023 heen. Het wordt doorgeschoven naar 2024. |
| | 7. De dekking van de OKO-projectleider in een later stadium verschoven naar de specifieke uitkering GALA. |
| | 8. Lagere uitvoeringskosten bij het project. |

| | | |
|---|---|---|
| | | 14. De geboekte lasten voor de omgevingswet bedragen in 2023 € 176.000 en er zijn middelen ontvangen bij de circulaires. Per saldo is de onttrekking € 140.000. Het budget blijft beschikbaar voor de verdere implementatie van de Omgevingswet. |
| | | 16. In 2023 hebben we een deel van het beschikbare budget voor biobase economy gebruikt voor het opstellen van de uitvoeringstrategie Circulaire Economie. Deze strategie is eind 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Het resterende budget wordt conform raadsbesluit de komende jaren gebruikt voor de uitvoering van de strategie. |
| | | 18. De taskforce draait op volle sterkte in 2023. Het merendeel van de lasten betreft personeelskosten. Het budget blijft beschikbaar voor verdere versnelling van de woningbouwopgave. |
| | | 19. Verkeersveiligheid: in de raadsvergadering van 15 februari 2022 is € 500.000 beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. Op grond van een plan van aanpak zijn worden de maatregelen uitgevoerd. Er zijn inmiddels vanuit de door u beschikbaar gestelde middelen meerdere projecten die bijdragen aan de verkeersveiligheid binnen onze gemeente afgerond, zoals De Kloosterweg, de Bosberg, Molenhoek, Oude Tramweg en de Leidijk (binnen de bebouwde kom).Via MadR wordt u op de hoogte gehouden van de voortgang. |
| | | 20. In 2022 is de Transitievisie Warmte vertaald naar een uitvoeringsprogramma met een aanpak vanuit de OWO samenwerking. Het uitvoeringsprogramma bevat een 10-tal concrete uitvoeringsprojecten waaraan de komende periode (2022-2026) gewerkt wordt. De beschikbare klimaatmiddelen worden ingezet voor de uitvoering van deze projecten. |
| | | 23. Afronding van het project vindt plaats in 2024. |
| | | 25. In 2023 zijn er lasten geweest voor werkzaamheden IHP. In 2024 wordt dit afgerond. |
| | | 27. In 2023 zijn hier geen concrete plannen voor geweest. Het budget kan vervallen. |
| | | 29. Concerncontrol: in 2023 is dit budget ingezet voor begeleiden/opleiden van de concerncontroller en dit wordt voortgezet in 2024. Voor 2024 is nog een budget nodig van € 20.000, de rest kan vervallen. |
| | | 31. Het uitvoeringsbudget is in 2023 niet nodig geweest. |
| 17. | Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2024-2028) | Onttrekking (zie specificatie hierna) |
| | | 2024 € 3.714.106 |
| | | 2025 € 598.000 |
| | | 2026 € 598.000 |
| | | 2027 € 0 |
| 18. | Beslispunten | 1. Reserve handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Toevoeging in 2023 van € 5.099.131, zijnde rekeningsresultaat 2022 |
| | | 3. Onttrekking 2023 van € 2.165.747 (zie specificatie) |
| | | 4. Onttrekkingen 2024 € 3.714.106, 2025 € 598.000, 2026 € 598.000 en 2027 € 0 (zie specificatie) |

gemeente ooststellingwerf

## Toelichting algemene reserve

| | | | Begroting | Werkelijk | Verschil | Begroting | Begroting | Begroting | Begroting | Begroting | Begroting |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Onttrekkingen/verminderingen dekking afschrijving | Progr. | Wijz. | 2023 | 2023 | 2023 | 2024 oud | 2024 nieuw | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
| Onttrekkingen | | | | | | | | | | | |
| **Programma 1** | | | | | | | | | | | |
| Inzet op zorgeconomie | 1 | 1 | 55.000 | 55.000 | - | | | | | | |
| Kleding-/schoenenbonnen (rekresultaat 2021) | 1 | 2 | 30.000 | 30.000 | - | | | | | | |
| Project Mader | 1 | 3 | 11.600 | 11.600 | - | 11.600 | 11.600 | | | | |
| Subsidie Vrijstaat en stg Kortsluiting (A012) | 1 | 4 | 20.000 | 20.000 | - | 20.000 | 20.000 | 20.000 | 20.000 | | |
| Pilot menstruatieproducten (A020a) | 1 | 5 | 20.000 | 8.000 | 12.000 | | 12.000 | | | | |
| Energietoeslag (140% norm) | 1 | 6 | 625.000 | - | 625.000 | | 625.000 | | | | |
| OKO-projectleider | 1 | 7 | 29.000 | 2.257 | 26.743 | 69.000 | 69.000 | 69.000 | 69.000 | | |
| OKO-uitvoeringskosten | 1 | 8 | 8.000 | 1.068 | 6.933 | 169.000 | 169.000 | 509.000 | 509.000 | | |
| energietoeslag (rekresultaat 2022) | 1 | 9 | 606.000 | 606.000 | - | | | | | | |
| Vroegsignalering (rekresultaat 2022) | 1 | 10 | 42.000 | 42.000 | - | | | | | | |
| Breed offensief (rekresultaat 2022) | 1 | 11 | 13.000 | 13.000 | - | | | | | | |
| GIDS/kansrijke start (rekresultaat 2022) | 1 | 12 | 12.000 | 12.000 | - | | | | | | |
| Versterke sociale basis (rekresultaat 2022) | 1 | 13 | 20.000 | 20.000 | - | | | | | | |
| **Programma 3** | | | | | | | | | | | |
| Omgevingswet | 3 | 14 | 759.883 | 139.599 | 620.284 | | 620.284 | | | | |
| Biodiversiteitsplan (resultaat 2017) | 3 | 15 | 2.967 | 2.967 | - | | | | | | |
| Biobased Economy | 3 | 16 | 215.052 | 40.549 | 174.503 | | 174.503 | | | | |
| Vervolg coöperatie appelscha 3.0 | 3 | 17 | 50.000 | 50.000 | - | | | | | | |
| Taskforce woningbouw | 3 | 18 | 1.348.251 | 253.326 | 1.094.925 | | 1.094.925 | | | | |
| Verkeersveiligheid | 3 | 19 | 393.500 | 50.845 | 342.655 | | 342.655 | | | | |
| Klimaatmiddelen | 3 | 20 | 336.702 | 30.979 | 305.723 | | 305.723 | | | | |
| MOP-wegen | 3 | 21 | 134.448 | 134.448 | - | | | | | | |
| Rioolheffing gebruikers niet-woningen | 3 | 22 | 135.000 | 135.000 | - | | | | | | |
| Fietsverbinding Wmeer (rekresultaat 2022) | 3 | 23 | 220.000 | - | 220.000 | | 220.000 | | | | |

| | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Programma 6** | | | | | | | | | | | |
| Uitvoeringscapaciteit gbt en herinrichting | 6 | 24 | 60.000 | 60.000 | - | | | | | | |
| Onderzoek (subsidioloog/accommbeleid) | 6 | 25 | 14.542 | 7.126 | 7.416 | | 7.416 | | | | |
| Friese projectenmachine | 6 | 26 | 17.000 | 16.533 | 467 | 22.000 | 22.000 | | | | |
| Pilot leerwerkcentrum | 6 | 27 | 25.000 | - | 25.000 | | | | | | |
| Tijdelijke formatie Ruimtelijke Ordening | 6 | 28 | 75.000 | 73.565 | 1.435 | | | | | | |
| Concerncontrol | 6 | 29 | 133.850 | 7.088 | 126.762 | | 20.000 | | | | |
| Projectleid taskforce woningbouw (resultaat 2020) | 6 | 30 | 77.798 | 77.798 | - | | | | | | |
| Energietoeslag 140% norm uitvoeringskst | 6 | 31 | 75.000 | - | 75.000 | | | | | | |
| Lastenverlichting bedrijven, ozb gebruikers niet-woningen | 6 | 32 | 265.000 | 265.000 | - | | | | | | |
| Totaal | | | 5.830.593 | 2.165.747 | 3.664.846 | 291.600 | 3.714.106 | 598.000 | 598.000 | - | - |

## Algemene reserve grondexploitatie

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Nummer reserve | 9211601 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Henri Jonker |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jelke Nijboer |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: Ruimtelijke en economische ontwikkeling |
| | | Product: Planontwikkeling |
| | | Deelproduct: Ontwikkelplannen incl. Grondexploitatie (P54.100.1) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Onbekend |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel reserve | Het opvangen van verliezen, bijvoorbeeld van niet kostendekkende complexen, rente van nog niet in exploitatie genomen complexen, en verlaging van verkoopprijzen. |
| 8. | Soort reserve | Bestemmingsreserve |
| 9. | Motief vorming reserve | Opvangen van risico's en tegenvallers. Deze reserve dient alleen ter dekking van de risico's in de grondexploitatie |
| 10. | Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve | De reserve wordt gevoed door winsten van complexen. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: Onbekend |
| | | Einddatum: Permanent |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Voorstel is de hoogte van de reserve grondexploitatie te baseren op een bedrag voor mogelijke risico's en een bedrag voor grondaankopen. De hoogte van het risicobedrag is gebaseerd op de notitie Gemeente Governance Grond(ig) beleid van Deloitte uit september 2007. Vanaf 2007 wordt 10% buffer aangehouden voor risico's m.b.t. toekomstige verkopen voor de komende 5 jaar. |
| 13. | Bijzonderheden | Met ingang van 1 januari 2016 is de regelgeving in het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) ten aanzien van gronden, waarvoor nog geen reëel en stellig voornemen is om deze in de nabije toekomst te bebouwen, gewijzigd. Deze 'NIEGG' gronden zijn in 2016 voor marktwaarde overgebracht naar materiële vaste activa. Dit houdt in dat er geen aanwendingen meer zullen plaatsvinden ten behoeve van de NIEGG. |
| | | |
| | | Jaarrekening 2023 |
| | | Met ingang van 2016 moet de gemeente vennootschapsbelasting gaan afdragen over winsten die in de complexen worden behaald. Dit wordt niet ten laste van de complexen gebracht, maar ten laste van de reserve grondexploitatie. |
| | | Voor het bepalen van tussentijdse winst bij de complexen moet de POC-methode (percentage of completion) worden toegepast. De POC methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten, als de kosten verkeert. De totale winst over de individuele grondexploitatie wordt opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Dit heeft er in 2023 toe geleid dat we een winst moesten nemen van € 221.866. De hoogte van de reserve wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van verwachtingen van de huidige complexen. We stellen voor deze actualisatie, net als in 2022, achterwege te laten. De komende tijd zullen er een aantal nieuwe exploitaties worden geopend. Het lijkt goed om de reserve grondexploitatie op een bepaald niveau te brengen. |
| | | Het bedrag ontvangen van het Rijk voor het Masterplan Venekoten centrum-Venekoten noord is in deze reserve geparkeerd. Door de gewijzigde BBV-regels kunnen investeringen maatschappelijk nut niet meer in een keer ten laste worden gebracht van de reserve. |

| | | |
|---|---|---|
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen | Woonvisie 2017-2022 |
| | | Nota grondprijzen 2022 |
| 15. | Mutaties in reserve in 2023 | **Toevoeging:** |
| | | Toevoeging van € 221.866 als winstneming i.v.m. POC-methode |
| | | Toevoeging aan de reserve van € 10.695 vennootschapsbelasting (terugontvangen 2021 en 2022 € 29.168. Betaald voorlopige aanslag 2023 € 18.473) |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Zie bij 13. Bijzonderheden |
| 17. | Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2024-2027) | Toevoegingen |
| | | 2024: € 1.161.190 |
| | | 2025: € 325.904 |
| | | 2026: € 0 |
| | | 2027: € 0 |
| 18. | Beslispunten | 1. Reserve handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Toevoeging in 2023 € 232.561 (€ 221.866 winstneming complexen en € 10.695 vennootschapsbelasting) |
| | | 3. Onttrekking in 2023 € 0 |
| | | 4. Toevoeging 2024 € 1.161.190, 2025 € 325.904, 2026 € 0 en 2027 € 0 |

## Reserve lastenverlichting

| 1. | Reserve lastenverlichting | 9231602 |
|---|---|---|
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Lucie Vervat-Sikma |
| 3. | Afdeling | Openbare Ruimte |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Gerben But |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: Ruimtelijke en economische ontwikkeling |
| | | Product: Afvalinzameling |
| | | Deelproduct: Huishoudelijk afval (P56.140.1/6730010 - 6730070) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Onbekend |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel reserve | Een eventueel voordelig saldo van de afvalverzameling te reserveren voor teruggave aan de inwoners en investeringen milieustraat (raadsbesluit november 2006). |
| 8. | Soort reserve | Bestemmingsreserve voor egalisatie van tarieven (niet specifiek te besteden) |
| 9. | Motief vorming reserve | Egalisatiemotief |
| 10. | Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve | Exploitatievoordeel reiniging |
| 11. | Looptijd | Startdatum: onbekend |
| | | Einddatum: doorlopend |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | De omvang van de reserve is voldoende om de doelstelling te kunnen verwezenlijken. Voor een minimumniveau van de reserve is besloten 10% van de lasten te hanteren = € 250.000 (afgerond). Het meerdere in de reserve kan verder ingezet worden voor tarief egalisatie dan wel voor teruggave aan de inwoner. |
| 13. | Bijzonderheden | Jaarrekening 2023: in dit jaar heeft de raad een lastenverlichting mogelijk gemaakt door een eenmalige toevoeging aan de reserve van € 435.000. Daarnaast heeft de gemeente haar ondergrondse containers aan Omrin over gedragen tegen een vergoeding van € 78.000. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Excelsheet berekening reserve |
| 15. | Verklaren mutaties in reserve in 2023 | Begrote onttrekking 2023 € 426.000, realisatie onttrekking € 431.000. Begrote toevoeging € 435.000, realisatie conform. |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | De daadwerkelijke onttrekking ligt geheel in lijn met de begrote onttrekking. Naast de primitief begrote onttrekking van € 69.000 is een onttrekking van € 435.000 gedaan voor extra lastenverlichting. Door de verkoop van ondergrondse containers aan Omrin kon de onttrekking worden verlaagd met € 78.000 (najaarsrapportage 2023). Op basis van de totale lasten en baten van het product afval, wordt een extra onttrekking gedaan van € 5.000, waarmee de totale onttrekking € 431.000 wordt. |
| 17. | Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2024-2028) | In 2024 is een toevoeging geraamd van € 17.000. |
| 18. | Beslispunten | 1. Reserve handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Toevoeging 2023 € 435.000 |
| | | 2. Onttrekking 2023 € 431.000 |
| | | 3. Toevoeging 2024 € 17.000 |

## Reserve strategische projecten

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Reserve strategische projecten | 9231707 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Gerda Hensen |
| 3. | Afdeling | Klant & Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jan van Weperen |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: 4. Strategische projecten |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Raad 17 juni 2008 (Herijking R+V 2007-2008) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel reserve | Deze reserve is in 2008 in eerste instantie gekoppeld aan de Structuurvisie 2009. In de structuurvisie komen thema's voor. Op 9 november 2010 heeft de raad zich uitgesproken over de prioritering van de grote strategische projecten. Deze zijn enerzijds algemeen beschrijvend. Anderzijds wordt ook de meerjarige ambitie verwoord; hiervan maken planning en middelen onderdeel uit. Het is wenselijk dat de planning en middelen vertaald kunnen worden naar de toekomstige beleidsdocumenten. |
| 8. | Soort reserve | Bestemmingsreserve |
| 9. | Motief vorming reserve | Spaar- en bestedingsfunctie |
| 10. | Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve | Voeding vindt plaats als er nieuwe strategische projecten worden benoemd. Beschikking op basis van de werkelijke kosten van de als strategisch project benoemde projecten. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 17 juni 2008 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Voor de benoemde strategische projecten wordt jaarlijks beoordeeld of de reserve toereikend is voor de verwachte kosten. |
| 13. | Bijzonderheden | n.v.t. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Actualisatie R+V 2010-2011 (RB 24-4-2012) |
| 15. | Verklaren mutaties in reserve in 2023 | Begrote toevoeging nihil, realisatie nihil. |
| | | Begrote onttrekking € 2.025.000, realisatie € 25.000 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Wijkvernieuwing Haerenkwartier. Bouw woningen is afgerond. O.a. vanwege lange levertijd materialen is later met de realisatie van de openbare ruimte gestart dan verwacht. Verwachting is nu dat dit eind 2023 wordt afgerond. De investeringslasten 2023 bedragen € 1.853.257. Deze worden in 2024 betrokken bij de verantwoording van de investering. |
| 17. | Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2024-2028) | Onttrekkingen 2024 totaal € 2.013.380: |
| | | Wijkvernieuwing Haerenkwartier € 2.000.000 |
| | | Centrale proceskosten Regio Deal € 13.380 |
| | | |
| 18. | Beslispunten | 1. Reserve handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Onttrekkingen 2023 € 25.000 |
| | | 3. Onttrekkingen 2024 € 2.013.380 |

## Reserve organisatieontwikkeling

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Reserve organisatieontwikkelingen | 9231708 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Marion Verbeek |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jack Werkman |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Kostenplaats personeelsbudgetten (KPLS101) |
| | | Personeelsbudgetten Directie (6004110/4110000) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 2004 |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel reserve | Het opvangen van verplichtingen in de personele sfeer als gevolg van organisatieontwikkelingen. |
| 8. | .Soort reserve | Bestemmingsreserve |
| 9. | Motief vorming reserve | Bestedingsfunctie |
| 10. | Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve | Elk jaar bij de actualisatie wordt de reserve opnieuw berekend. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 2004 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | In 2004 is een voorziening ingesteld voor het opvangen van de personele kosten organisatieontwikkelingen (notitie 'Risico in beeld'). Volgens het BBV is het niet mogelijk voor boventallig personeel - die nog niet non-actief zijn en waarvoor geen afvloeiingsregeling is getroffen - een voorziening in te stellen. Daarom is besloten voor het opvangen van de kosten - 'oude gevallen' tot 2011 - een reserve in te stellen (besluit vaststelling jaarrekening 2005). |
| | | Bij de behandeling van de jaarstukken 2012 is besloten het doel van de reserve te wijzigen, hierdoor wordt de omvang van de reserve jaarlijks bepaald. |
| 13. | Bijzonderheden | Jaarrekening 2023 |
| | | De onttrekking voor 2023 bedraagt € 53.408. |
| | | Elk jaar bij de actualisatie van reserves wordt een nieuwe doorrekening gemaakt. De berekening die is uitgevoerd voor de periode 2024-2027. De berekening is gemaakt op basis van de bekende verplichtingen en een inschatting hoe de kansen van de betrokkenen liggen op de arbeidsmarkt. De omvang van de reserve is voor deze periode ontoereikend. Er wordt voorgesteld om bij de bestemming van het resultaat 2023 € 177.000 toe te voegen aan de reserve. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Memo bovenformatieven financiële zaken 2023 |
| 15. | Verklaren mutaties in reserve in 2023 | Onttrekking in 2023 € 53.408 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Er vindt een inschatting plaats bij de raming obv de verplichtingen versus de kansen op de arbeidsmarkt. Voor 2023 blijkt dat de inschatting te conservatief is geweest.. |
| 17. | Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2024-2027) | Onttrekking 2024 € 59.500, 2025 € 109.500, 2026 € 30.000 en 2027 € 30.000 |
| 18. | Beslispunten | 1. Reserve handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Toevoeging in 2023 van € 30.000 uit het resultaat 2022 |
| | | 3. Onttrekking in 2023 € 53.408 |
| | | 4. Onttrekking 2024 € 59.500, 2025 € 109.500, 2026 € 30.000 en 2027 € 30.000 |
| | | 5. Toevoeging in 2024 van € 177.000 uit het resultaat 2023 |

## Reserve riolering

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Reserve Riolering | 9231710 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Gertjan Warrink |
| 3. | Afdeling | Openbare Ruimte |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Gerben But |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: P8 Inrichting Leefomgeving |
| | | Product: P58.160 Riolering |
| | | Deelproducten: P58.160.1 Rioleringen, P58.160.2 Rioolheffing en P58.160.3 Baatbelasting |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 15 december 2009, verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014 (vGRP 2010-2014) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel reserve | Efficiencyresultaten riolering |
| 8. | Soort reserve | Bestemmingsreserve |
| 9. | Motief vorming reserve | Egalisatiemotief |
| 10. | Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve | Op basis van het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan vinden er toevoegingen en onttrekkingen plaats. Efficiencyresultaten worden verrekend met deze reserve. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 31 december 2009 |
| | | Eindtijd onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | N.v.t. |
| 13. | Bijzonderheden | De reserve voor riolering wordt gevoed met (substantiële) efficiencyresultaten van de riolering. Er zitten op dit moment geen middelen in de reserve. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | GRP 2020-2024 |
| | | Raadsvoorstel en -besluit 1 juli 2020 |
| 15. | Verklaren mutaties in reserve in 2023 | Geen mutaties in 2023 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Geen mutaties in 2023 |
| 17. | Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2023-2027) | N.v.t. |
| 18. | Beslispunten | Reserve handhaven per 31-12-2023 |

## Reserve overhevelingsbudgetten

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Reserve budgetoverheveling | 9231711 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Peter Roos |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jan van Weperen |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Diverse deelproducten |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Onbekend |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel reserve | Overheveling van budgetten naar een eerstvolgend begrotingsjaar. |
| 8. | Soort reserve | Bestemmingsreserve |
| 9. | Motief vorming reserve | Bestedingsfunctie |
| 10. | Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve | De reserve wordt jaarlijks gevoed, nadat besluitvorming door de raad in december heeft plaatsgevonden. De omvang wordt bepaald aan de hand van een inventarisatie. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: onbekend |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Deze reserve is jaren geleden ingesteld voor het reguleren van niet bestede budgetten in het lopende begrotingsjaar. Wanneer besteding van beschikbare budgetten in het begrotingsjaar onmogelijk is en uitvoering pas in het volgende begrotingsjaar kan plaatsvinden, dan fungeert deze reserve als een administratieve schakel om dat mogelijk te maken. De budgetten worden in het lopende dienstjaar verlaagd en toegevoegd aan de reserve. Aan het begin van het nieuwe begrotingsjaar worden de budgetten weer toegevoegd aan de desbetreffende (deel-)producten, zodat de reserve weer op nul staat. |
| 13. | Bijzonderheden | In de raad van 15 december 2009 is besloten dat aan het overhevelen van budgetten de volgende voorwaarden zijn verbonden: |
| | | - Contractuele afspraken zijn gemaakt, maar waarvan nog geen levering of dienst in het oorspronkelijke jaar heeft plaatsgevonden |
| | | - Er wordt voldaan aan de criteria Onvoorzien, Onuitstelbaar en Onvermijdbaar ‘) |
| | | - College- of directiebesluit: bijvoorbeeld in geval van vertraging in de uitvoering. |
| | | ‘) Wat wordt hieronder verstaan?: |
| | | · Onvoorzien: Omstandigheden, die ten tijde van het beschikbaar stellen van het budget niet bekend waren. |
| | | · Onvermijdbaar en Onuitstelbaar: |
| | | o Er zou niet worden voldaan aan een wettelijke verplichting |
| | | o Er zou onrechtmatig worden gehandeld |
| | | o Er zou een (onverantwoorde) onveilige situatie ontstaan |
| | | o Er zou niet worden voldaan aan contractuele verplichtingen |
| | | o Er zijn bestuurlijk concrete afspraken gemaakt of concrete toezeggingen gedaan. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | N.v.t. |

| | | |
|---|---|---|
| 15. | Verklaren mutaties in reserve in 2023 | Onttrekking: |
| | | De raad heeft op 20 december 2022 besloten om € 386.000 over te hevelen van 2022 naar 2023. Het gaat om de volgende budgetten: |
| | | 1. € 26.000 – Europese aanbesteding nieuw meubilair |
| | | 2. € 16.000 – Buitenschilderwerk molen De Weijert |
| | | 3. € 229.000 – Verbetering dienstverlening |
| | | 4. € 30.000 – Specialistische jeugdhulp |
| | | 5. € 35.000 - Bruisplek. |
| | | 6. € 50.000 – Projectleider inclusie |
| | | |
| | | Toevoeging: |
| | | De raad heeft op 19 december 2023 besloten om € 683.545 over te hevelen van 2023 naar 2024. Het gaat om de volgende budgetten: |
| | | 1. € 35.000 – Culturele bruisplek |
| | | 2. € 20.000 – Pumptrack Appelscha |
| | | 3. € 125.000 – Pumptrack Oosterwolde |
| | | 4. € 210.545 – ESF |
| | | 5. € 20.000 – Pilot dorpsondersteuner Oldeberkoop |
| | | 6. € 24.000 – Taallessen Oekraïners |
| | | 7. € 229.000 – Verbeteren publieke dienstverlening |
| | | 8. € 20.000 – Duurzame mobiliteit |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | N.v.t. |
| 17. | Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2024-2028) | Onttrekking in 2024 van € 683.545 |
| 18. | Beslispunten | 1. Reserve handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Toevoeging 2023 van € 683.545 conform raadsbesluit 19 december 2023 |
| | | 3. Onttrekking 2023 van € 386.000 conform raadsbesluit 20 december 2022 |
| | | 4. Onttrekking 2024 van € 683.545 conform raadsbesluit 19 december 2023 |

## Reserve monumenten

| 1. | Reserve monumenten | 9231712 |
|---|---|---|
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Ruben Roemeling |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Esther Verhagen |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: 3-Ruimtelijke en economische ontwikkelingen |
| | | Product: Bouwen en Wonen |
| | | Deelproduct: Omgevingsvergunningen |
| | | P56.110.1 Monumenten vergunningen (6550030) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 13 november 2012 (Amendement) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel reserve | Jaarlijks wordt € 25.000 beschikbaar gesteld in de exploitatiebegroting voor subsidie, waardoor provinciale middelen kunnen worden verkregen. Hierdoor wordt het monumentenbeleid weer gestimuleerd en kunnen aanvragers financiële ondersteuning krijgen. |
| 8. | Soort reserve | Bestemmingsreserve |
| 9. | Motief vorming reserve | Spaar- en bestedingsfunctie |
| 10. | Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve | Deze reserve is ingesteld bij de behandeling van de Programmabegroting 2013-2016 via een amendement. Met ingang van de exploitatiebegroting 2013 is een structureel budget opgevoerd van € 25.000 voor subsidies monumenten. Vanaf 2023 is de subsidie vanwege indexatie van alle lasten verhoogd met € 2.500. Het niet bestede deel van deze subsidie wordt toegevoegd aan deze reserve. Eventuele overschrijdingen van het exploitatiebudget wordt ten laste van de reserve gebracht. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 1 januari 2013 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | De maximale omvang van deze reserve is vastgesteld op € 100.000 (vier maal het jaarbudget) (besluit jaarrekening 2013) |
| 13. | Bijzonderheden | Op 15 december 2020 heeft u ingestemd met de wijziging gemeentelijke verordening monumenten. Hierbij is het mogelijk geworden ook jonge monumenten onder de subsidieregeling te laten vallen. Om aan de vraag naar subsidie voor monumenten te voldoen heeft u ingestemd met verlaging van de maximale subsidie per monument van € 10.000 naar € 7.500 per aanvraag en het jaarlijks inzetten van maximaal € 25.000 van de reserve monumenten. Tevens heeft u ingestemd met de financiering van een jaarlijkse bijdrage van € 2.500 aan de Stichting Fryske Mole met ingang van 2021 uit de reserve Gemeentelijke Monumenten. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Amendement d.d. 13 november 2012 |
| 15. | Verklaren mutaties in reserve in 2023 | Begrote dotatie € 0, realisatie € 0 |
| | | Begrote onttrekking € 2.500, realisatie € 0 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Er is in 2023 € 21.889 aan subsidie monumenten uitgekeerd. Het budget bedraagt € 27.500. De reserve zit al op het maximale niveau van € 100.000. Er vinden daarom geen onttrekkingen of toevoegingen plaats. |
| 17. | Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2023-2027) | Jaarlijks is € 27.500 voor subsidie beschikbaar in de begroting. Eventuele onder- of overschrijdingen worden ten laste of ten bate van de reserve gebracht. |
| 18. | Beslispunten | 1. Reserve handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Toevoeging 2023 € 0 |
| | | 3. Onttrekking 2023 € 0 |
| | | 3. Onttrekking 2024 t/m 2028 eventuele onder- of overschrijding subsidie gemeentelijke monumenten. |

## Reserve kapitaal

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Reserve kapitaallasten | 9231718 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Peter Roos |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jan van Weperen |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: alle |
| | | Product: diverse |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 18 juni 2019 (behandeling Jaarstukken 2018) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel reserve | Dekking van de afschrijvingslasten investeringen |
| 8. | Soort reserve | Bestemmingsreserve |
| 9. | Motief vorming reserve | Dekking jaarlijkse afschrijvingslasten |
| 10. | Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve | Voor 2017 werden investeringen met een maatschappelijk nut direct afgeschreven ten laste van een reserve. Met ingang van 2017 moeten alle investeringen worden geactiveerd. Volgens de financiële verordening worden investeringen met een maatschappelijk nut boven € 250.000 geactiveerd. |
| | | De reserve wordt gevoed met het geactiveerde bedrag van de investering. Dit gebeurt door overheveling van de middelen uit de oorspronkelijke reserve die als dekking fungeerde. |
| | | Ook investeringen met economisch nut die gedekt worden uit een reserve kunnen via deze reserve lopen. |
| | | Onttrekking uit deze reserve gebeurt conform de gekozen afschrijvingstermijn. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 31 december 2018 |
| | | Einddatum: onbekend |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Voldoende om gedurende de looptijd van de geactiveerde investeringen de afschrijving te dekken. |
| 13. | Bijzonderheden | De voeding van de Kapitaalreserve geschiedt in de komende jaren. |
| | | De huidige investeringen Masterplan Oosterwolde, Wijkvernieuwing Haerenkwartier, gebouw Biosintrum, Kuipenstreek 8, brug Molenweg en uitbreiding Sportaccommodatie Waskemeer komen in aanmerking voor deze reserve. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Investeringsstaat 2023 |
| 15. | Verklaren mutaties in reserve in 2023 | Voor de volgende investeringen is de afschrijving gedekt via deze reserve: brug Molenweg € 14.307, Biosintrum € 22.000, sportcomplex Waskemeer € 7.176, masterplan Oosterwolde € 76.691 en Kuipenstreek 8 € 10.015. |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | In de raadsvergadering van 20 juni 2023 is besloten om het saldo in de kapitaalreserve voor het Biosintrum in 38 jaar te onttrekken (jaarlijks € 22.000). |
| 17. | Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2024-2028) | Onttrekking vanaf 2024 en verder € 263.500 (conform de primitieve begroting 2024-2027). |
| 18. | Beslispunten | 1. Handhaven reserve per 31-12-2023 |
| | | 2. Onttrekking 2023 € 130.190 ter dekking van de afschrijving |
| | | 3. Onttrekkingen 2024 en verder € 263.500 per jaar |

# Toelichting per voorziening

## Voorziening oninbare debiteuren

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening oninbare debiteuren | 9121800 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Peter Roos |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jan van Weperen |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: |
| | | Deelproduct: IP 1001 |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Onbekend |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Oninbare vorderingen van debiteuren |
| 8. | Soort voorziening | Concrete verplichtingen en/of verliezen en/of bestaande risico's |
| 9. | Motief vorming voorziening | Risicofunctie |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Exploitatie |
| 11. | Looptijd | Startdatum: onbekend |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | De voorziening wordt als volgt gevormd: |
| | | Belastingdebiteuren: |
| | | Ouder dan 2 jaar: 80% oninbaar |
| | | Tussen 1 en 2 jaar: 50% oninbaar |
| | | Ouder dan 6 maanden: 10% oninbaar |
| | | Voor de overige vorderingen wordt een voorziening gevormd op basis van beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan drie maanden. |
| 13. | Bijzonderheden | Jaarrekening 2023 |
| | | Er is in 2023 een bedrag van € 27.674 aangewend. Volgens de berekeningen dient de voorziening per ultimo 2023 € 61.936 te zijn. Uitgesplitst naar handelsdebiteuren (€ 16.748) en belastingdebiteuren (€ 45.188). Dat houdt in dat er in 2023 € 30.938 wordt gedoteerd aan de voorziening. |
| | | De verhouding in percentages voor de handelsdebiteuren en belastingdebiteuren zijn per 31-12-2022 27% en 73%. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Excelsheet berekening voorziening |
| | | Stukken betreffende aanwendingen voorziening |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Aanwending van de voorziening in 2023 € 27.674 |
| | | Dotatie aan de voorziening in 2023 € 30.938 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | De berekeningen zijn conform de regels uitgevoerd. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | 2024-2028: nog niet bekend. |
| 18. | Beslispunten | 1. Handhaven voorziening per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie aan de voorziening in 2023 € 30.938 |
| | | 3. Aanwending van de voorziening in 2023 € 27.674 |

## Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe | 9131801 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Arjen Bouland |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jelke Nijboer |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: Samenleven |
| | | Product: Inkomensverstrekking |
| | | Deelproduct: WWB, Ioaw, Ioaz en bijzondere bijstand |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Bij jaarrekening 2004 |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Oninbare vorderingen cliënten SoZaWe |
| 8. | Soort voorziening | Concrete verplichtingen en/of verliezen en/of bestaande risico's |
| 9. | Motief vorming voorziening | Risicofunctie |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Ten laste van de exploitatie |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 2004 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Op basis van een individuele inschatting van debiteuren > € 1.500 en waarvan de vordering niet ontstaat/muteert in verantwoordingsjaar wordt de vereiste stand van de voorziening berekend. Daarnaast geldt dat voor vorderingen WWB de vorderingen (niet ontstaan in het boekjaar) voor 75% worden voorzien. |
| 13. | Bijzonderheden | |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Berekening stand voorziening |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Dotatie in 2023 € 55.374 |
| | | Aanwending in 2023 € 53.072 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Er wordt geen dotatie of aanwending geraamd. De benodigde dotatie is het verschil tussen de stand van de voorziening per 01-01-2023, de aanwending in 2023 en de benodigde stand van de voorziening op 31-12-2023 (conform de bovenstaande voorwaarden, punt 12). |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | N.v.t |
| 18. | Beslispunten | 1. De voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie in 2023 € 55.374 |
| | | 3. Aanwending 2023 € 53.072 |

## Voorziening onderhoud gymzalen

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening onderhoud gymzalen | 9151900 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Jan Willem van Vaals |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jelke Nijboer |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | P53.300.2 Gymnastieklokalen |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 23 oktober 2007 (Integraal Huisvesting Plan Onderwijs 2008-2011) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Uitvoeren onderhoud gymlokalen |
| 8. | Soort voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 9. | Motief vorming voorziening | Egalisatie onderhoudsbedragen |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Een jaarlijkse dotatie op basis van het meest actuele MOP. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 1 januari 2008 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | In 2019 is een nieuwe MOP 2019-2048 opgesteld voor gymnastieklokalen. Deze MOP is de basis voor aanwendingen en dotaties aan deze voorziening. |
| 13. | Bijzonderheden | De nieuwbouw van het Doarpssintrum duurt langer van verwacht. Het gymlokaal Donkerbroek blijft hierdoor ook in 2023 in gebruik. De onderhoudskosten van het gymlokaal Donkerbroek worden zoveel mogelijk beperkt. |
| | | Per 1 januari 2019 is de sportvrijstelling in de Wet om de omzetbelasting verruimd. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Er is een Specifieke uitkering sport (SPUK) voor gemeenten om het btw nadeel (grotendeels) te compenseren. Voor het sportgebruik van de gymlokalen heeft onze gemeente een SPUK aanvraag ingediend. |
| | | In augustus 2023 zijn voor een aantal accommodaties waaronder de gymlokalen nieuwe onderhoudsplannen opgesteld. In de raadsvergadering van 19 december 2023 heeft u besloten om besluitvorming over nieuwe onderhoudsplannen te laten plaatsvinden na de vaststelling van het accommodatiebeleid. Ook heeft u besloten om de bestaande onderhoudsplannen te handhaven, het onderhoud zoveel mogelijk uit te voeren conform het bestaande onderhoudsplan en de bestaande dotatie aan de bestaande voorziening te handhaven. Daarnaast heeft u besloten om voor gymnastieklokaal Elsloo in 2024 € 11.521 extra onderhoud uit te voeren en dit ten laste te brengen van de voorziening. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Excelsheet MOP 2020-2029 (totaalcijfers) en MOP 2019-2048. |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Begrote dotatie € 15.000, realisatie € 15.000 |
| | | Begrote aanwending € 65.029, realisatie € 36.805 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Het onderhoud aan de daken van de gymlokalen in Elsloo en Oosterwolde is in afwachting van het verduurzamingsplan voor het gymlokaal in Oosterwolde niet uitgevoerd. De vervanging van de regelingen, verwarmingstoestellen en boiler gymlokaal Donkerbroek en aanpassing wandbekleding Oosterwolde vanwege geluidshinder waren niet begroot. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | 2024: Aanwending € 75.667 |
| | | 2025: Aanwending € 43.819 |
| | | 2026: Aanwending € 11.986 |
| | | 2027: Aanwending € 16.154 |
| | | 2028: Aanwending € 25.186 |

| | | |
|---|---|---|
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie in 2023 € 15.000 |
| | | 3. Aanwending in 2023 € 36.805 |
| | | 4. Dotatie 2024-2028 jaarlijks € 15.000 |
| | | 5. Aanwending in 2024 € 75.667, 2025 € 43.819, 2026 € 11.986, 2027 € 16.154, 2028 € 25.186 |

## Voorziening onderhoud De Kompaan

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening onderhoud de Kompaan | 9151901 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Jan Willem van Vaals |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jelke Nijboer |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma 1, thema 1.2 samenleven |
| | | Product: P12.A accommodaties bv sportaccommodaties en dorpshuizen |
| | | Deelproduct: SP12.A accommodaties bv sportaccommodaties en dorpshuizen |
| | | |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 19 mei 2009 (Jaarrekening 2008 en herijking reserves en voorzieningen 2008-2009) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 8. | Soort voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 9. | Motief vorming voorziening | Egalisatie onderhoudsbedragen |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Jaarlijkse dotatie op basis van MOP inclusief BTW |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 1-1-2008 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Zie Meerjarenonderhoudsplanning 2017-2026. De jaarlijkse dotatie bedraagt met ingang van 2020 € 20.000. |
| 13. | Bijzonderheden | In december 2022 zijn voor een aantal accommodaties waaronder de Kompaan nieuwe onderhoudsplannen opgesteld. In de raadsvergadering van 19 december 2023 heeft u besloten om besluitvorming over nieuwe onderhoudsplannen te laten plaatsvinden na de vaststelling van het accommodatiebeleid. Ook heeft u besloten om de bestaande onderhoudsplannen te handhaven, het onderhoud zoveel mogelijk uit te voeren conform het bestaande onderhoudsplan en de bestaande dotatie aan de bestaande voorziening te handhaven. Daarnaast heeft u besloten om voor de Kompaan in 2024 € 45.904 extra onderhoud uit te voeren en dit ten laste te brengen van de voorziening. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | MOP 2017-2026. |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Begrote dotatie € 20.000, realisatie € 20.000 |
| | | Begrote aanwending € 29.193, realisatie € 27.104 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | De laten van het uitgevoerde onderhoud waren iets hoger dan begroot. De vervanging van de gasketel en rookafvoer is niet uitgevoerd in 2023, omdat dit (nog) niet nodig was. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | 2024: Aanwending € 104.139 |
| | | 2025: Aanwending € 49.764 |
| | | 2026: Aanwending € 30.603 |
| | | 2027: Aanwending € 33.333 |
| | | 2028: Aanwending € 4.243 |
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie in 2023 € 20.000 |
| | | 3. Aanwending in 2023 € 27.104 |
| | | 4. Dotatie 2024-2028 jaarlijks € 20.000 |
| | | 5. Aanwending 2024 € 104.139, 2025 € 49.764, 2026 € 30.603, 2027 € 33.333, 2028 € 4.243 |

## Voorziening onderhoud Steegdenhal

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening onderhoud Steegdenhal | 9151902 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Jan Willem van Vaals |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jelke Nijboer |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma 1, thema 1.2 samenleven |
| | | Product: P12.A accommodaties bv sportaccommodaties en dorpshuizen |
| | | Deelproduct: SP12.A accommodaties bv sportaccommodaties en dorpshuizen (6520020) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 19 mei 2009 (Jaarrekening 2008 en herijking reserves en voorzieningen 2008-2009) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Uitvoeren toekomstig onderhoud |
| 8. | Soort voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 9. | Motief vorming voorziening | Egalisatie onderhoudsbedragen |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Jaarlijkse dotatie. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 1 januari 2008 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Zie MOP 2017-2026. De jaarlijkse dotatie bedraagt met ingang van 2017 € 15.500. |
| 13. | Bijzonderheden | Per 1 januari 2019 is de sportvrijstelling in de Wet om de omzetbelasting verruimd. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Er is een Specifieke uitkering sport (SPUK) voor gemeenten om het btw nadeel (grotendeels) te compenseren. In 2021 is duidelijk geworden dat de Steegdenhal wordt aangemerkt als winstbeogende instelling. M.i.v. 2021 worden de Steegdenhal daarom niet meer meegenomen in de SPUK aanvraag. |
| | | In december 2022 zijn voor een aantal accommodaties waaronder de Steegdenhal nieuwe onderhoudsplannen opgesteld. In de raadsvergadering van 19 december 2023 heeft u besloten om besluitvorming over nieuwe onderhoudsplannen te laten plaatsvinden na de vaststelling van het accommodatiebeleid. Ook heeft u besloten om de bestaande onderhoudsplannen te handhaven, het onderhoud zoveel mogelijk uit te voeren conform het bestaande onderhoudsplan en de bestaande dotatie aan de bestaande voorziening te handhaven. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | MOP 2017-2031 |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Begrote dotatie € 15.500, realisatie € 15.500 |
| | | Begrote aanwending € 31.824, realisatie € 7.546 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | De gerealiseerde kosten zijn lager dan begroot, omdat na inspectie is besloten om de luchtverhitters nog niet te vervangen. De luchtverhitters kunnen nog wel enige tijd gebruik worden. I.c.m. de verduurzamingsopgave wordt bekeken wat wijsheid is qua vervanging. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | 2024 Aanwending € 28.551 |
| | | 2025: Aanwending € 31.801 |
| | | 2026: Aanwending € 8.499 |
| | | 2027: Aanwending € 55.616 |
| | | 2028: Aanwending € 7.105 |

| | | |
|---|---|---|
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie in 2023 € 15.500 |
| | | 3. Aanwending in 2023 € 7.546 |
| | | 4. Dotatie 2024-2028: jaarlijks € 15.500 |
| | | 5. Aanwending 2024 € 28.511, 2025 € 31.801, 2026 € 8.499, 2027 € 55.616 en 2028 € 7.105 |

## Voorziening onderhoud sportaccommodaties 3 B's

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening onderhoud Bosbad - Boekhorst | 9151903 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Jan Willem van Vaals |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jelke Nijboer |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: 1 |
| | | Product: P12.A accommodaties bv sportaccommodaties en dorpshuizen |
| | | Deelproduct: SP12.A accommodaties bv sportaccommodaties en dorpshuizen (Boekhorst en Bosbad - 6520000) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Raadsvoorstel 24 mei 2011 (Jaarrekening 2010), splitsing voorziening 21 juni 2022 (Voorjaarsrapportage 2022) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Uitvoeren toekomstig onderhoud Boekhorst en Bosbad |
| 8. | Soort voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 9. | Motief vorming voorziening | Egalisatie onderhoudsbedragen |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Jaarlijkse dotatie op basis van MOP exclusief BTW |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 1 januari 2010 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Zie MOP 2019-2033. |
| 13. | Bijzonderheden | Tot en met 2021 werd jaarlijks € 35.000 gedoteerd aan de gezamenlijke onderhoudsvoorziening voor de 3 B's (Bongerd, Boekhorst, Bosbad). Vanaf 2022 wordt de Bongerd door stichting de Bongerd geëxploiteerd. De dotatie voorziening en onderhoudsvoorziening dient derhalve gesplitst te worden in een deel dat betrekking heeft op de Boekhorst en het Bosbad en een deel dat betrekking heeft op de Bongerd. Bij de voorjaarsrapportage 2022 is hier op basis van het bestaande MOP een inschatting van gemaakt waarbij voor de Boekhorst en het Bosbad is uitgegaan van een jaarlijkse dotatie van € 25.000. |
| | | In 2017 is een budgetovereenkomst getekend met stichting Bosbad Appelscha voor een periode van 2017 t/m 2026. Per 2022 geldt een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van sportcomplex de Boekhorst met Laco voor een periode van vijf jaar. |
| | | Per 1 januari 2019 is de sportvrijstelling in de Wet om de omzetbelasting verruimd. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Er is een Specifieke uitkering sport (SPUK) voor gemeenten om het btw nadeel (grotendeels) te compenseren. In 2021 is duidelijk geworden dat Laco wordt aangemerkt als winstbeogende instelling. M.i.v. 2021 worden de Boekhorst en het Bosbad daarom niet meer meegenomen in de SPUK aanvraag. |
| | | In december 2022 zijn voor een aantal accommodaties waaronder de Boekhorst nieuwe onderhoudsplannen opgesteld. In de raadsvergadering van 19 december 2023 heeft u besloten om besluitvorming over nieuwe onderhoudsplannen te laten plaatsvinden na de vaststelling van het accommodatiebeleid. Ook heeft u besloten om de bestaande onderhoudsplannen te handhaven, het onderhoud zoveel mogelijk uit te voeren conform het bestaande onderhoudsplan en de bestaande dotatie aan de bestaande voorziening te handhaven. Daarnaast heeft u besloten om voor de Boekhorst in 2024 € 98.157 extra onderhoud uit te voeren en dit ten laste te brengen van de voorziening. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | De MOP 2019-2033 ligt aan deze voorziening ten grondslag. |

| | | |
|---|---|---|
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Begrote aanwending € 93.929, realisatie totaal € 48.169 waarvan € 24.875 voor Bosbad en € 23.294 voor de Boekhorst. |
| | | Begrote dotatie € 25.000, realisatie € 25.000 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Buitenschilderwerk, vervanging trap glijbaan, vervanging verlichtingsarmaturen en noodverlichting is niet uitgevoerd, omdat dit in 2023 nog niet nodig was. De vervanging van de systeemwand sanitair is geparkeerd in afwachting van de uitkomst van het accommodatiebeleid. Het verhelpen van gebreken leidingwaterinstallatie, aanpassen ventilatie en vervanging brandblusmiddelen was niet gepland, maar wel noodzakelijk. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | 2024: Aanwending € 235.187 |
| | | 2025: Aanwending € 120.509 |
| | | 2026: Aanwending € 94.708 |
| | | 2027: Aanwending € 65.484 |
| | | 2028: Aanwending € 120.915 |
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie in 2023 € 25.000 |
| | | 3. Aanwending in 2023 € 48.169 (Bosbad € 24.875 en Boekhorst € 23.294) |
| | | 4. Dotatie 2024-2028: jaarlijks € 25.000 |
| | | 5. Aanwending 2024 € 235.187, 2025 € 120.509, 2026 € 94.708, 2027 € 65.484, 2028 € 120.915 |

## Voorziening onderhoud gebouwen

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening onderhoud gebouwen | 9151904 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Ivo van der Reijnst |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jack Werkman |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Onderhoud gemeentehuis (6004010) |
| | | Onderhoud buitendienstaccommodatie (6004020) |
| | | Onderhoud overslagstation Omrin (6730080) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Mei 2016 (bij behandeling jaarstukken) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Uitvoeren van onderhoud aan gebouwen |
| 8. | Soort voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 9. | Motief vorming voorziening | Egalisatie onderhoudsbedragen |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | De omvang van de voorziening bestaat uit het saldo van de reserve onderhoud gebouwen per 31-12-2015. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening is € 75.000 (m.i.v. 2020). |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 1 januari 2016 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | De jaarlijkse dotatie is € 75.000, dit is gelijk aan de in de vorige jaren toevoegingen aan de reserve. Het gaat niet alleen om de planning van het bouwkundig- en installatietechnisch onderhoud (Planon), maar ook om de toekomstige vervanging van de losse inventaris; bijvoorbeeld inrichting keukenapparatuur, zonwering, meubilair etc. |
| 13. | Bijzonderheden | Op 31-12-2015 is de reserve onderhoud gebouwen omgevormd naar een voorziening onderhoud gebouwen. Het saldo van de reserve is toen overgegaan naar de voorziening. De MJOP van de buitendienst en het overslagstation worden geactualiseerd na de ver- en nieuwbouw van locatie. Bij het gemeentehuis wordt in 2024 een nieuwe MJOP opgesteld waarin ook de verduurzaming wordt meegenomen. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Collegebesluit MOP huisvesting inclusief bijlagen |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Toevoeging: € 75.000 conform begroting |
| | | Aanwending: € 3.876 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | De aanwending is ca. € 155.000 lager dan begroot. Dit komt door: |
| | | De geplande werkzaamheden in 2023 aan het gebouw van de buitendienst/overslagstation zijn uitgesteld in verband met de ontwikkeling nieuw-/verbouw Buitendienstlocatie. Op 30 november 2021 heeft de raad besloten ver-/nieuwbouw te realiseren. |
| | | Een aantal werkzaamheden bij het gemeentehuis zijn niet in 2023 uitgevoerd: vervangen van een CV-keten/hydrofoor en schilderwerk. Dit wordt nu uitgevoerd in 2024. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | In 2024 is de aanwending bedoeld voor de volgende werkzaamheden: |
| | | Gemeentehuis: |
| | | Gepland onderhoud MJOP € 370.750 en werkzaamheden voorgaande jaar € 36.188. |
| | | Buitendienst en overslagstation: |
| | | Ivm de geplande ver-/nieuwbouw van de locatie wordt nu eerst geen gepland onderhoud uitgevoerd. Noodzakelijk onderhoud gebeurt natuurlijk. |

| | | |
|---|---|---|
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie aan de voorziening 2023 € 75.000 |
| | | 3. Jaarlijkse dotatie aan de voorziening 2024 en verder: € 75.000 (conform begroting) |
| | | 4. Aanwending 2023 € 3.876 |
| | | 5. Aanwending 2024 € 400.438, 2025 € 60.850, 2026 € 0 en 2027 € 0 |

## Voorziening bodemsanering

| 1. | Voorziening bodemsanering | 9111905 |
|---|---|---|
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Pyt Liemburg |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Gerben But |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: 3 Ruimtelijke en economische ontwikkeling |
| | | Product: P561202 Milieubeleid |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Jaarrekening 2019 |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Kosten voor bodemsanering voldoen niet aan artikel 59, het zijn geen investeringen met een economisch of maatschappelijk nut. Kosten voor bodemsanering moeten behandeld worden als een verlies, onafhankelijk of de kosten verbonden zijn aan investeringen (nieuwe bouwlocatie) of aan bestaande activa (vervuiling onder gemeentelijke gebouwen) met een economisch nut of een maatschappelijk nut. Vanaf het moment dat een eventuele bijdrage van VROM en/of de provincie bekend is zal de gemeente de resterende gemeentelijke kosten als verlies moeten nemen ten laste van de (meerjarige) exploitatie. Indien de sanering in een volgend begrotingsjaar afgerond wordt en complex is waardoor er onzekerheden over de uiteindelijke kosten kan bestaan, dan dient een voorziening getroffen te worden uit hoofde van artikel 44, eerste lid onder a. De kosten voor onderzoek voor de saneringsaanpak zullen als regel niet voldoen aan alle voorwaarden van artikel 60. Deze kosten dienen als een onderdeel gezien worden van de totale kosten van de sanering. De gemeente zal zodoende de begrote saneringskosten ofwel direct als last moeten verwerken (onder aftrek van een eventuele bijdrage van bijvoorbeeld VROM of de provincie) of wel in de grondexploitatie moeten meenemen. In het laatste geval zal de gemeente als de grondexploitatie negatief uitvalt daarvoor eveneens een voorziening moeten treffen, uit hoofde van artikel 44, lid 1a. |
| 8. | Soort voorziening | Concrete verplichtingen en bestaande risico's |
| 9. | Motief vorming voorziening | Bestedingsfunctie |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Exploitatie |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 1-1-2020 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Op basis van onderzoek door derden in 2020 zijn de kosten voor sanering ingeschat op € 475.000 |
| 13. | Bijzonderheden | Betreft jaar van vormen van de voorziening |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Onderzoek derde |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | N.v.t. |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | N.v.t. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | 2024-2028: nog niet bekend. |
| 18. | Beslispunten | 1. De voorziening handhaven per 31-12-2023 |

## Voorziening onderhoud MFS De Boekebeam

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening onderhoud MFS de Boekebeam | 9151906 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Jan Willem van Vaals |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jelke Nijboer |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | P53.300.1 Huisvesting onderwijs |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 22 juni 2021 (Jaarrekening 2020 en herijking reserves en voorzieningen 2020-2025) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 8. | Soort voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 9. | Motief vorming voorziening | Egalisatie onderhoudsbedragen |
| 10. | Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening | Jaarlijkse dotatie op basis van MOP inclusief BTW |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 31-12-2020 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Zie Meerjarenonderhoudsplanning 2021 t/m 2037 d.d. 14-01-2021 |
| 13. | Bijzonderheden | Door de fusie van obs Mst van Hasselt met obs de Trede te Haule per 1 augustus 2016 kampt MFS de Boekebeam vanaf 2016 met een structurele leegstand en een exploitatietekort. Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Waskemeer heeft geprobeerd om nieuwe huurders te vinden, maar dit is niet gelukt. Hierdoor heeft het bestuur in 2019 de beheerovereenkomst opgezegd en is de stichting in 2020 opgeheven. Het College heeft in 2019 ingestemd met de overname van het beheer en de exploitatie door de gemeente. Het batig saldo van MFS de Boekebeam van € 163.995 is in 2020 overgeboekt naar de gemeente, zodat dit gebruikt kan worden voor groot onderhoud. |
| | | In december 2022 zijn voor een aantal accommodaties waaronder de Boekebeam nieuwe onderhoudsplannen opgesteld. In de raadsvergadering van 19 december 2023 heeft u besloten om besluitvorming over nieuwe onderhoudsplannen te laten plaatsvinden na de vaststelling van het accommodatiebeleid. Ook heeft u besloten om de bestaande onderhoudsplannen te handhaven, het onderhoud zoveel mogelijk uit te voeren conform het bestaande onderhoudsplan en de bestaande dotatie aan de bestaande voorziening te handhaven. Daarnaast heeft u besloten om voor de Boekebeam in 2024 voor € 64.000 extra onderhoud uit te voeren en dit ten laste te brengen van de voorziening. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | MOP 2021 t/m 2037 d.d. 14-01-2021. |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Begrote aanwending € 31.417, realisatie € 7.743 |
| | | Begrote dotatie € 16.000, realisatie € 16.000 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Vervanging vloerafwerking, dakbedekking, zand zandbak en schilderwerk is in 2023 niet uitgevoerd, omdat dit nog niet nodig was. Vervanging accu's noodverlichting is duurder uitgevallen dan gepland doordat de nieuwe accu's niet meer in de bestaande armaturen passen waardoor deze ook vervangen moesten worden. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren (2024-2028) | 2024: Aanwending € 92.993 |
| | | 2025: Aanwending € 121.524 |
| | | 2026: Aanwending € 37.784 |
| | | 2027: Aanwending € 47.548 |
| | | 2028: Aanwending € 1.904 |

| | | |
|---|---|---|
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie in 2023 € 16.000 |
| | | 3. Aanwending in 2023 € 7.743 |
| | | 2. Dotatie 2024-2028 jaarlijks € 16.000 |
| | | 5. Aanwending 2024 € 92.993, 2025 € 121.524, 2026 € 37.784, 2027 € 47.548, 2028 € 1.904 |

## Voorziening onderhoud Bosbergtoren

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening onderhoud Bosbergtoren | 9151907 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Lidia Huisman |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jan van Weperen |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: 3 |
| | | Product: P51070 |
| | | Deelproduct: P510701 |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 15-feb-22 |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Uitvoeren toekomstig onderhoud |
| 8. | Soort voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 9. | Motief vorming voorziening | Egalisatie onderhoudsbedragen |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Jaarlijkse dotatie. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 1 januari 2022 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Zie MOP 2017-2033. |
| 13. | Bijzonderheden | Op 15 februari 2022 heeft de raad ingestemd met verhuur aan Coöperatie Appelscha en budget beschikbaar gesteld voor groot onderhoud. Naast groot onderhoud is een extra budget gereserveerd voor risico's m.b.t. de lift en het ticketsysteem. |
| | | In augustus 2023 zijn voor een aantal accommodaties waaronder de Bosbergtoren nieuwe onderhoudsplannen opgesteld. In de raadsvergadering van 19 december 2023 heeft u besloten om besluitvorming over nieuwe onderhoudsplannen te laten plaatsvinden na de vaststelling van het accommodatiebeleid. Ook heeft u besloten om de bestaande onderhoudsplannen te handhaven, het onderhoud zoveel mogelijk uit te voeren conform het bestaande onderhoudsplan en de bestaande dotatie aan de bestaande voorziening te handhaven. In het raadsvoorstel is tevens aangegeven dat er nog regelmatig storingen zijn aan de lift en het toegangssysteem. Ook is aangegeven dat uit het onderhoudsplan blijkt dat de installaties te lijden hebben onder de invloed van zand en organisch materiaal en het bezoek van ongedierte en dat geadviseerd wordt om aanpassingen te doen aan de liftinstallatie, het toegangssysteem en de regelkast. In het raadsvoorstel is aangegeven dat een werkgroep vanuit de gemeente op basis van het onderhoudsrapport en de storingen aanvullend onderzoek gaat doen en dat u wordt geïnformeerd over de uitkomsten. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | MOP 2017-2033 |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Begrote dotatie € 13.500, realisatie € 24.000 |
| | | Begrote aanwending € 0, realisatie € 20.018 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Vervanging glas balkons was in 2021 nog niet nodig, maar dit jaar wel. Vanwege de specifieke ligging van de Bosbergtoren moeten er vaker dan op andere locatie onderdelen worden vervangen of extra werkzaamheden worden uitgevoerd. |
| | | Om een eventueel toekomstig tekort in de voorziening te voorkomen stellen we voor om het resterende saldo van € 10.500 aanvullend te doteren aan de voorziening Bosbergtoren. |

| | | |
|---|---|---|
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | 2024: Aanwending € 0 |
| | | 2025: Aanwending € 0 |
| | | 2026: Aanwending € 12.500 |
| | | 2027: Aanwending € 0 |
| | | 2028: Aanwending € 0 |
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie in 2023 € 24.000 |
| | | 3. Aanwending in 2023 € 20.0186 |
| | | 4. Dotatie 2024-2028: jaarlijks € 13.500 |
| | | 5. Aanwending 2024 € 0, 2025 € 0, 2026 € 12.500, 2027 € 0 en 2028 € 0 |

## Voorziening onderhoud De Bongerd

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening onderhoud de Bongerd | 9151908 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Jan Willem van Vaals |
| 3. | Afdeling | Mens en Omgeving |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jelke Nijboer |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma 1, thema 1.2. samenleven |
| | | P12.A – Accommodaties bv sportaccommodaties en dorpshuizen |
| | | Deelproduct: SP12.A – Accommodaties bv sportaccommodaties en dorpshuizen |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Raadsvoorstel 24 mei 2011 (Jaarrekening 2010), splitsing voorziening 21 juni 2022 (Voorjaarsrapportage 2022) |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Uitvoeren toekomstig onderhoud sporthal de Bongerd |
| 8. | Soort voorziening | Onderhoudsegalisatie |
| 9. | Motief vorming voorziening | Egalisatie onderhoudsbedragen |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Een jaarlijkse dotatie op basis van de meest actuele MOP en onttrekking op basis van onderhoudslasten gemaakt in het kader van de MOP inclusief het BTW nadeel. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 1 januari 2010 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Zie MOP 2019-2033. |
| 13. | Bijzonderheden | Tot en met 2021 werd jaarlijks € 35.000 gedoteerd aan de gezamenlijke onderhoudsvoorziening voor de 3 B's (Bongerd, Boekhorst, Bosbad). Vanaf 2022 wordt de Bongerd door stichting de Bongerd geëxploiteerd. De dotatie voorziening en onderhoudsvoorziening dient derhalve gesplitst te worden in een deel dat betrekking heeft op de Boekhorst en het Bosbad en een deel dat betrekking heeft op de Bongerd. Bij de voorjaarsrapportage 2022 is hier op basis van het oude MOP een inschatting van gemaakt waarbij voor de Bongerd is uitgegaan van een jaarlijkse dotatie van € 10.000. |
| | | Sporthal de Bongerd is in eigendom van de gemeente. Voor het beheer en de exploitatie van sporthal de Bongerd is vanaf 2022 een exploitatieovereenkomst voor vijf jaar overeengekomen met Stichting Sporthal De Bongerd in vervolg op het burgerinitiatief "Doarpsskûte Haulerwijk". |
| | | Per 1 januari 2019 is de sportvrijstelling in de Wet om de omzetbelasting verruimd. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Er is een Specifieke uitkering sport (SPUK) voor gemeenten om het btw nadeel (grotendeels) te compenseren. |
| | | In december 2022 zijn voor een aantal accommodaties waaronder de Bongerd nieuwe onderhoudsplannen opgesteld. In de raadsvergadering van 19 december 2023 heeft u besloten om besluitvorming over nieuwe onderhoudsplannen te laten plaatsvinden na de vaststelling van het accommodatiebeleid. Ook heeft u besloten om de bestaande onderhoudsplannen te handhaven, het onderhoud zoveel mogelijk uit te voeren conform het bestaande onderhoudsplan en de bestaande dotatie aan de bestaande voorziening te handhaven. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | De voorziening is gebaseerd op de MOP 2019-2033 |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Begrote aanwending € 0, realisatie totaal € 24.460 |
| | | Begrote dotatie € 10.000, realisatie € 10.000 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | De onderhoudslasten zijn hoger dan begroot doorvervroegde vervanging eerste deel binnenverlichting door LED (gepland 2025) en verhelpen gebreken leidingwaterinstallatie.. |

| | | |
|---|---|---|
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | 2024: Aanwending € 48.122 |
| | | 2025: Aanwending € 34.270 |
| | | 2026: Aanwending € 16.963 |
| | | 2027: Aanwending € 36.750 |
| | | 2028: Aanwending € 18.879 |
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie in 2023 € 10.000 |
| | | 3. Aanwending in 2023 € 24.460 |
| | | 4. Dotatie 2024-2028: jaarlijks € 10.000 |
| | | 5. Aanwending 2024 € 48.122, 2025 € 34.270, 2026 € 16.963, 2027 € 36.750, 2028 € 18.879 |

## Voorziening riolering

| 1. | Voorziening riolering | 9161940 |
|---|---|---|
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Gert-Jan Warrink |
| 3. | Afdeling | Openbare Ruimte |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Gerben But |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: 3 Ruimtelijke en Economische ontwikkelingen |
| | | Product: P58.160 Riolering |
| | | Deelproduct: P58.160.1 Rioleringen, P58.160.2 Rioolheffing |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 17-mrt-15 |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Investeringen vrijverval rioleringen |
| 8. | Soort voorziening | Investeringen vrijverval rioleringen |
| 9. | Motief vorming voorziening | Spaarfunctie |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | De voorziening is gevoed met het saldo per 31-12-2014 van de Rioleringsreserve en de voorziening wordt aangewend voor investeringen in vrijverval riolering. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 31 december 2014 |
| | | Einddatum: onbepaald |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | De gewenste omvang wordt bepaald bij de vaststelling van het Gemeentelijk RioleringsPlan |
| 13. | Bijzonderheden | Bij de behandeling van de Begroting 2020 en notitie “Samen Waarmaken” is besloten een deel van de kosten voor het straatvegen en onderhoud aan watergangen (totaal € 133.000) ten laste te brengen van de rioleringsbegroting. Deze zijn gedekt vanuit de voorziening. |
| | | In 2020 is het GRP 2020-2024 opgesteld en door u vastgesteld. |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen: | Raadsvoorstel en -besluit 1 juli 2020 |
| | | GRP 2020-2024 inclusief kostendekkingsplan. Raadsvoorstel en besluit 1 juli 2020 |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Dotatie: € 113.401 - begroot was een dotatie van € 205.749 |
| | | Aanwending: € 580.200 voor investering in vrijverval riolering 2023. Begroot was een aanwending van € 1.000.000 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Lagere dotatie door door een positief exploitatieresultaat. Dit komt enerzijds doordat minder rente werd toegerekend (voordeel) en anderzijds dat er hogere lasten waren onderhoud watergangen, salarislasten en overhead (nadeel). Daarnaast is er door de raad € 135.000 beschikbaar gesteld als lastenverlichting voor bedrijven voor het niet innen van de rioolheffing (Gebruikersdeel niet-Woningen 0 tot en met 200 m³ waterverbruik per jaar). |
| | | De aanwending geraamd € 1.000.000 was voor investering in vrijverval riolering 2023. In de realisatie is de aanwending lager. In 2023 is voor € 580.200 geïnvesteerd. Dit wordt veroorzaakt dat een deel van de projecten die in 2023 gestart zijn een doorloop hebben in 2024, waarbij de lasten in dat jaar vallen. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2027) | Dotatie meerjarenbegroting: |
| | | 2024: € 174.282 |
| | | 2025: € 141.567 |
| | | 2026: € 135.814 |
| | | 2027: € 133.432 |
| | | Onttrekking 2023: |
| | | 1. In 2023 doorgeschoven werkzaamheden: € 419.800. |
| | | 2. Aanwending 2024 en verder regulier op basis van plan. |

| | | |
|---|---|---|
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Aanwending voorziening 2023 € 580.200 |
| | | 3. Dotatie aan de voorziening 2023 € 113.401 |
| | | 4. Dotatie voorziening 2024 € 363.969, 2025 € 333.367, 2026 € 335.811, 2026 € 335.811 |
| | | 5. Aanwending in 2024 € 419.800 vanuit 2023 plus gepland € 650.000 en daarnaast voor de periode 2024-2028: jaarlijkse investeringen vrijverval riolering op basis van het huidige GRP 2020-2024: in 2025, 2026, 2027 en 2028 € 818.000. |

## Voorziening lopend pensioen bestuurders

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening lopende pensioenverplichtingen bestuurders | 9151950 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Marijke Vreugdenhil |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jack Werkman |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: 6 |
| | | Deelproduct: P59.020.1 (6001010) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Pensioenverplichtingen aan voormalige bestuurders. Dit is een voorziening voor ingegaan pensioen. |
| 8. | Soort voorziening | Concrete verplichtingen |
| 9. | Motief vorming voorziening | Bestedingsfunctie |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Bij de vorming van de voorziening zijn algemene dekkingsmiddelen toegevoegd. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 2007 |
| | | Einddatum: |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Omvang wordt gebaseerd op actuariële berekening |
| 13. | Bijzonderheden | Geen |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen aan: | Ten grondslag aan deze voorziening ligt een jaarlijkse actuariële berekening van Raet. |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Dotatie: € 579.141 |
| | | Vrijval: € 0 |
| | | Aanwending: € 139.827 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Begrote dotatie is € 25.000 regulier en € 335.000 via de najaarsrapportage 2023. De dotatie is hoger € 219.141 dan begroot. Dit komt doordat we pensioenen van twee oud-wethouders in eigen beheer hebben genomen. Hiervoor hebben we een afkoopsom ontvangen van € 335.000. De verwachting was dat dit budgettair neutraal zou plaatsvinden. Maar dat bleek niet het geval door een foutieve waardeberekening in eerste instantie. Daarnaast is een aantal (oud) wethouders pensioengerechtigd geworden en is de verplichting overgebracht naar deze voorziening. Dit heeft geen resultaatsconsequentie. |
| | | De gerealiseerde aanwending van € 139.827 is hoger dan de raming (€ 100.000). Dit komt door indexering van de pensioenen en doordat we aan meer oud-wethouders pensioen uitbetalen door de overname. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | Jaarlijkse aanwending van € 150.000 en jaarlijkse dotatie van € 25.000. De aanwending is hoger dan de huidige begroting door indexering van pensioenen en door de overname van het pensioen van twee oud-wethouders. |
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie 2023 aan de voorziening € 579.141 |
| | | 3. Vrijval 2023 voorziening € 0 |
| | | 4. Aanwending 2023 van de voorziening € 139.827 |
| | | 5. Jaarlijkse dotatie aan de voorziening 2024 en verder € 25.000 |
| | | 6. Jaarlijkse aanwending van de voorziening 2024 en verder € 150.000 |

## Voorziening pensioen vm/huidige wethouders

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Voorziening pensioenverplichting voormalige en huidige wethouders | 9151951 |
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Marijke Vreugdenhil |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jack Werkman |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: 6 |
| | | Deelproduct: P59.020.1 (6001010) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | 31-12-2011 |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Pensioenverplichtingen aan voormalige wethouders en huidige wethouders waarvan de pensioenen in eigen beheer worden gevoerd. Dit is een voorziening voor nog niet ingegaan pensioen. |
| 8. | Soort voorziening | Concrete verplichtingen |
| 9. | Motief vorming voorziening | Bestedingsfunctie |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Jaarlijkse dotatie o.b.v. actuariële berekening. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 31-12-2011 |
| | | Einddatum: n.v.t. |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Berekening is op basis van de actuariële berekening. |
| 13. | Bijzonderheden | |
| 14. | Bijlagen ten grondslag liggend aan deze voorziening: | De pensioenen zijn onderbouwd met een jaarlijkse actuariële berekening van Raet. |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Dotatie € 0 |
| | | Vrijval: € 161.789 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | De begrote dotatie is € 50.000. Deze dotatie hoeft niet plaats te vinden. De voorziening is per 31-12-2023 te hoog en daarom kan een bedrag van € 161.789 vrijvallen. Dit komt doordat een aantal (oud)wethouders pensioengerechtigd zijn geworden en de verplichting daarom is overgebracht naar de voorziening lopende uitkeringen. Dit heeft geen resultaatsconsequenties. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | Jaarlijkse dotatie € 50.000 (conform huidige raming). |
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Vrijval voorziening 2022 € 161.789 |
| | | 3. Jaarlijkse dotatie 2024 en verder aan voorziening € 50.000 |

## Voorziening verlofsparen

| 1. | Voorziening verlofsparen | 9151953 |
|---|---|---|
| 2. | Naam (deel-) PVM-er | Marion Verbeek |
| 3. | Afdeling | Klant en Organisatie |
| 4. | Naam portefeuillehouder | Jack Werkman |
| 5. | Relatie met (deel-) productnummer | Programma: 6 |
| | | Deelproduct: IP0301 (6004060) |
| 6. | Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. | Nota reserves en voorzieningen jaarrekening 2022 |
| 7. | Reden/bestemmingsdoel voorziening | Verlofsparen medewerkers. |
| 8. | Soort voorziening | Concrete verplichtingen |
| 9. | Motief vorming voorziening | Bestedingsfunctie |
| 10. | Wijze van voeding/beschikking van de voorziening | Jaarlijks wordt op basis van het overzicht medewerkers die hebben aangegeven te willen verlofsparen een toevoeging gedaan aan de voorziening. |
| 11. | Looptijd | Startdatum: 31 december 2022 |
| | | Einddatum: |
| 12. | Gewenste/ noodzakelijke omvang | Omvang wordt gebaseerd op actueel overzicht medewerkers die hebben aangegeven te willen verlofsparen. |
| 13. | Bijzonderheden | Geen |
| 14. | Bijlagen welke ten grondslag liggen aan: | Ten grondslag aan deze voorziening ligt een jaarlijkse overzicht van PSA afgezet tegen het berekende tarief van het volgende jaar.. |
| 15. | Verklaren mutaties in voorziening in 2023 | Dotatie: € 72.438 |
| | | Vrijval: 0 |
| 16. | Verklaren afwijkingen begroting 2023 met realisatie 2023 | Deze voorziening is per 31 december 2022 nieuw gevormd, dus er is geen raming. |
| 17. | Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2024-2028) | |
| 18. | Beslispunten | 1. Voorziening handhaven per 31-12-2023 |
| | | 2. Dotatie 2023 aan de voorziening € 72.438 |